

Zadnje vesti

Vremenska opazovalnica je za večer prerokovala pust, meglen dan, mesto tega pa smo imeli po dolgem času zopet res lepo vreme.

Prilično lepo vreme ostane menda z nami tudi danes in jutri, v Clevelandu in severnem Ohio sploh.

Po zadnjih poročilih, je bilo v premogovniku v Bishopu, Virginia, kjer je eksplozija plin, ubitih 37 rudarjev.

Skoraj vsi možje, ki so v rudniku prišli ob življenje, zapuščajo velike družine. Vsega skupaj 151 vdov in nepreskrbljenih otrok.

Nekje južno od Floride, v Mehikanskem zalivu se je potopil tovorni parnik, ki je plul pod zastavo afriške črnske republike Liberije.

Na krovu potopljenega parnika je bilo 35 mož, ki so najbrže vsi utonili.

V Washingtonu je predsednik Eisenhower izročil bivšemu predsedniku Herbertu Hooverju posebno priznanje za njegovo delo kot načelnik komisije, ki je več let študirala in dala svoja priporočila, kje in kako naj bi se znižali izdatki raznih zveznih organov.

Hoover je ob tej priliki dejal, da vidi na gospodarskem obzorju znake depresije. Dal je tudi priporočila, kako depresijo odpraviti—ustaviti se mora na en ali drug način sedanja inflacija.

V zveznem senatu je bil stavljen zakonski načrt, da naj bi vsi ameriški predsedniki, kadar zapustijo Belo hišo, dobivali \$25,000 letne penzije.

Če bi ta načrt postal zakon, bi tako penzijo dobivala kot edina živeča bivša predsednika, Herbert Hoover in Harry S. Truman.

Oglasil se je senator Frank Lausche iz Ohio in kritiziral penzijski načrt. Rekel je, da ljudje pri vladi bi morali biti prvi, ki naj bi dali vzgled drugim, kako naj se varčuje z javnim denarjem.

Justični tajnik Brownell je dal močno izjavo, v kateri je zagovarjal program za zaščito državljanov pravic, katerega je predsednik Eisenhower poslal kongresu.

Najbolj važna določba tega programa, je dejal Brownell, je ona, ki bi dala federalnim oblastem, ki bi dala federalnim oblastem priložnost, da na sodnih zahtevah sodne ukaze ali injunkcije proti razlikovanju radi plemenskih predsodkov.

Po toči zvoniti je prepozno, je dejal justični tajnik. To pa je položaj, v katerem se v takih slučajih nahaja danes federalna oblast.

Ameriška legija je poslala na zvezni kongres zahtevo, da naj črta tisti del resolucije za Eisenhowerjevo doktrino, ki bi predsedniku dal oblast nuditi denarno pomoč arabskim državam na Srednjem vzhodu.

V letalski nesreči prošli petek v St. Lo v Franciji, sta bila med mrtvimi tudi dva vojaka iz Ohio.

Družini obeh sta večer prej obvestilo iz Washingtona.

33 milijonov potrošenih v volitvah senatorjev

WASHINGTON, D. C.—Odbor zveznega senata, ki je preiskal stroške volilne agitacije v volitvah preteklega novembra, je objavil poročilo, iz katerega je razvidno, da so ti stroški znašali najmanj \$33,186,725, ampak da bi bila ta številka se mnogo višja, ako bi bili vključeni vsi izdatki v zvezi z dotičnimi volitvami.

Koliko so znašali stroški volitev v kampanji za predsedniško listo in za kandidate zvezne poslanske zbornice, senatni odbor niti ni skušal podati kakih približnih števil. Enako se tudi ni ukvarjal s stroški državnih in lokalnih volitev.

Ampak tudi glede številke 33 milijonov dolarjev obstoja med člani senatnega odbora nespornost, in enako glede ugotovitve od strani večine tega odbora, da so republikanci potrošili dvakrat toliko kot demokrati—prvi \$20,685,387, drugi pa \$10,977,790.

Kar se tiče organiziranega delavstva, poročilo ugotavlja, da so razni politični odbori delavskih unij dali raznim kandidatom, za katere so se izrekli, vsoto \$941,271.

Republikanski ugovor

Navedene številke so podane v večinskem poročilu odbora, katerega sta podpisala demokratska senatorja Gore iz države Tennessee in Mansfield iz Montane. E dini republikanski član odbora, senator Curtis iz Nebraska obširnemu poročilu svojih dveh kolegov ni hotel dati svojega podpisa.

Mesto tega je poročilo napadel in trdil, da je nepopolno in netočno, zlasti kar se tiče prispevkov delavskih unij, in da če bi poročilo vsebovalo vse izdatke, bi bili prispevki in izdatki obeh političnih strank približno enaki.

Politična slika v Clevelandu

V poročilu senatnega odbora, ki je preiskoval stroške minule

volilne kampanje, so objavljene tudi številke o prispevkih, ki sta jih dobili obe stranke v Clevelandu. Na vsakega velikega darovalca, ki je dal demokratom \$500 ali več, je prišlo 16 enako velikih darovalcev za republikansko stranko.

Največji dar za republikance v Clevelandu je darovala Frances P. Bolton, ki je članica zvezne poslanske zbornice. Znašal je \$15,000. Drugih republikancev, ki so dali \$2,000 ali več, je bilo deset.

Med demokrati je bil največji darovalec Howard E. Wise iz Shaker Heights, ki je dal demokratski stranki \$3,500. Med onimi, ki so demokratom dali \$500, je bil bivši župan in bivši zvezni senator Thomas A. Burke, ampak njegov dar je označen kot "posojilo."

V državi Ohio na splošno je bilo razmerje velikih darovalcev med republikanci in demokrati 7 in pol proti enemu.

TURŠKI PARNIK V KOLIZIJI Z AMERIŠKIM

IZMIR, Turčija.—V luki tega mesta sta trčila turški potniški parnik "Izmir" z ameriško tovorno ladjo "Howell Lykes." Turška 6,000-tonska ladja je bila v koliziji močno poškodovana na boku in se je potopila. Prvo poročilo je javilo, da je bilo ubitih pet oseb, ampak turško trgovinsko ministrstvo poroča, da sta dognana le dva slučaja smrti.

KOLIKO IN KAKŠNO POMOČ BO KRALJ SAUD DOBIL V AMERIKI?

Razni svečani sprejemi in formalne pojedine v zvezi z obiskom arabskega kralja Sauda v Washingtonu so kočane. Zdaj se vršijo razgovori med zastopniki Arabije in Združenih držav glede tega, koliko in kakšno finančno pomoč naj bi Amerika dala arabskemu monarhu v zameno za pomoč, katero bi on mogel dati za slučaj nadaljnjega sovjetskega prodiranja na Srednjem vzhodu.

Kralj Saud se je med tem podal v bližnji Annapolis, kjer je bil gost ameriške mornariške akademije. Predsednik Eisenhower je odpotoval v Augusto v Georgiji na oddih in igranje golfa, od tam se vrne nazaj v Washington v ponedeljek.

Kar se tiče vojaške pomoči, o tem je malo dvoma, da jo je Amerika pripravljena dati Arabiji. Eisenhower je kralja Sauda glede tega že zagotovil. Drugače pa je z vprašanjem ekonomske pomoči.

Vtis v poučenih krogih je ta, da bo ameriški kongres težko prepričati, da naj bi Amerika dajala denar za gospodarsko pomoč kralju, o katerem je znano, da so njegovi letni dohodki od petrolejske proizvodnje 300 milijonov dolarjev.

Toliko namreč plačuje kralju Saudu Arabian American Oil

Co. za svoje petrolejske koncesije v Arabiji. Omenjeno družbo lastujejo tri velike ameriške petrolejske korporacije.

Kar se tiče pomoči, ki bi jo Amerika mogla pričakovati od kralja Sauda, se ne misli toliko na dejansko ali vojaško pomoč, kakor na vpliv, ki bi ga Saud zastavil med drugimi arabskimi državami Srednjega vzhoda. V Saudi Arabiji se nahajata mesti Meka in Medina, ki sta za mohamedanske vernike "sveti mesti," in kralj Saud kot zaščiten teh "svetih mest" je smatran za nekakega titularnega poglavarja muslimanskih vernikov vobče.

Vprašanje, za katero v resnici gre, je torej to, koliko vpliva bi imel kralj Saud v kaki bodoči krizi med svojimi plemenskimi sovrotniki v državah Srednjega vzhoda, katerim se Sovjetska zveza na vse mogoče načine dobri, in kakor je pokazal slučaj Egipta in Sirije, jih tudi zalaga z najmodernejšim orožjem, kakor tudi z vsakovrstnim tehničnim osojem.

To je uganka, katero bo moral rešiti ameriški kongres, ko se bo bavil z vprašanjem, ali naj kralju da tudi ekonomsko pomoč, katero bi rad dobil od Amerike.

KAJ JE KROJAČ V BEOGRADU POVEDAL NIKITI HRUŠČEVU . . .

V mednarodnem svetu kroži zgodba na račun debelušnega Nikite Hruščeva, ki je boss vseh sovjetskih komunistov. Zgodba se nanaša na njegov obisk v Beogradu tekom lanskega poletja.

Pred svojim potovanjem na obisk pri Titu, tako se začne zgodba, je Hruščev vzel k svojemu krojaču v Moskvi kos finega angleškega blaga, da bi mu naredil novo obleko.

Krojač je blago zmeril, potem pa zmažal z glavo.

"Ne bo šlo," je rekel krojač. "Blaga je premalo."

Ko je Hruščev prispel v Beograd, je vzel blago k Titovemu krojaču.

"Ali bi radi obleko z enim parom ali z dvema paroma hlač?" je vprašal Titov krojač.

Hruščev je osupnil. Potem je pojasnil, kaj mu je povedal njegov krojač v Moskvi.

"Verjamem, verjamem," se je nasmehnil Titov krojač. "Ampak ne smete pozabiti, da v Moskvi ste velik mož, tukaj v Beogradu pa niste!"

NESREČA PRIVATNEGA LETALA V PENNI

Ralph Fox, star 44 let, iz Elyria, Ohio, je lastnik malega letala, s katerim se je podal v zapadno Pennsylvanijo, kjer njegova hči Ruth, stara 19 let, pohaja ženski kolegij. Za časa obiska v Pennsylvaniji je Fox vzel na zračno turo poleg svoje hčerke še dve drugi študentki. Blizu Johnstowna, Pa., se je letalo ponesrečilo. Pri tem je bila ena študentka, z imenom Frieda Hensler, stara 18 let in doma iz Irwina, Pa., ubita, Fox, njegova hči in študentka z imenom Mary Taliak, stara 18 let in doma iz Parma, Ohio, pa so dobili težke poškodbe.

Nesreča se je zgodila v gozdni pokrajini okoli 10 milj severno od Johnstowna.

Nesreča se je zgodila v gozdni pokrajini okoli 10 milj severno od Johnstowna.

Mr. in Mrs. Florijan Močilnikar na 1096 E. 64 St. sta prejela iz Francije sporočilo od sina in sinake, Floriana in Anica Močilnikar, da so jima vile rojenice pustile na Novega leta dan dvojčka-sinčka in hčerko, katerima so dali ime Florijan Filip in Veronika Pavla. Pred 14 meseci sta se družini rodila dvojčka-sinčka, ki pa sta po petih dneh umrla. Dekliško ime matere je bilo Anica Roze, katere mati živi v Franciji, oče je pa pred časom umrl. Mladi oče se je leta 1949 podal v Evropo, kjer je študiral. Obiskal je medtem tudi Jugoslavijo, nato pa se nastanil v Franciji, kjer se je poročil. Njegov naslov tam je: 156 Av. Gen. Patton, Jarny (M. & M.), France. Tako sta postala Mr. in Mrs. Močilnikar osmič stari oče in stara mama. Čestitamo!

Plinska eksplozija v rudniku v Virginiji ubila blizu 40 rudarjev

NESREČA V ENEM NAJVEČJIH RUDNIKOV MEHKEGA PREMOGA

BISHOP, Virginia—Eksplozija v enem največjih rudnikov mehkega premoga v Ameriki je ubila 36 do 40 premogarjev. Šest ur po eksploziji so člani rešilnega moštva našli trupla 36 rudarjev. Eksplozija se je primerila 2,000 čevljev globoko v premogovniku, ki je last družbe Pocahontas Fuel Co. Premogovnik se nahaja v neposredni bližini meje West Virginije.

Poročilo družbe pravi, da je od mož, ki so bili prizadeti v katastrofi, ostalo pri življenju manj kot 40 mož, in da med temi ni bilo nobenega, ki bi bil eksplozijo preživel.

Objava družbe tudi trdi, da vzrok eksplozije ni znan. Popreje je neki predstavnik družbe izrazil mnenje, da gre za eksplozijo plina.

Eksplozija se je primerila večer ob 1:22 ponoči na kraju, kjer so delale tri skupine rudarjev, od katerih je vsaka štela 12 mož. Ob istem času je bilo v prizadetem delu rudnika okoli 177 mož, ampak večina se je rešila s tem, da je prišla na prosto skozi neki drug izhod.

Delavci, ki so bili prizadeti v eksploziji, so začeli delati opolnoči. Zastopnik lastništva, kakor tudi državni rudniški nadzornik izjavljata, da je bila v prizadetem rovu izvršena inšpekcija, ki ni odkrila prisotnosti plina ali kake druge nevarne okoliščine.

Zvezni rudniški urad v Washingtonu je z letalom poslal na kraj nesreče dva federalna nadzornika, ki naj bi na licu mesta izvršila preiskavo in poročala, zakaj je prišlo do eksplozije.

Neki rudniški šef je dal izjavo, da je bila nesreča brez dvoma posledica plinske eksplozije. Dim in slab zrak sta bila največja ovira rešilnega moštva, ko je poskušalo priti do zajetih premogarjev.

Malo mesto Bishop je popolnoma odvisno od zaslužka delavcev, ki so zaposleni v premogovniku družbe Pocahontas Fuel Co. Omenjena družba obratuje

številne rudnike v Virginiji in West Virginiji. Rudnik, kjer se je zgodila nesreča, je drugi največji rudnik za kopanje mehkega premoga omenjene države.

Ta rudnik ima dva vhoda, enega v Bishopu, drugega pa preko državne meje v West Virginiji. Družbin urad v Virginiji, dočim se 100 čevljev oddaljeni vhod nahaja v West Virginiji.

Rudnik, čigar rovi gredo pet milj daleč v zemljo, zaposluje normalno 800 mož in producira okrog 10,000 ton premoga na dan.

RAZBURJENJE RADI SPIRITUALIZMA

Pri raznih protestantskih sektah je navada, da župljani neke cerkve sami sklepaajo, koga hočejo ali nočejo imeti za svojega pastora. V Bainbridge blizu Chardona, Ohio, je nastal oster spor med župljani lokalne Community cerkve, ki so se razcepili v dva tabora radi pastora Cecil L. Morgana. Ena stran je zahtevala, da se mora pastor Morgan odsvoliti, ker da prakticira "spiritualizem," druga stran je enako močno vztrajala, da če je pastor Morgan res "spiritualist" ali ne, ni čisto jasno. Vsekakor pa so se v nedeljo vsi župljani zbrali na skupnem zboru. Bilo je mnogo govorjenja, stvar pa se je končala s tem, da so župljani s 196 glasovi proti 95 pastoru Morganu izrekli zaupnico in bo torej še nadalje ostal na svojem mestu.

"SOCIALIZIRANA" MEDICINA O.K.

Tega mnenja so ameriški letalci, ki služijo v Angliji, kjer imajo Združene države svoja letalska oporišča v okviru obrambnega programa NATO. To kljub temu, da je v Ameriki vsak poizkus, ki gre za tem, da bi federalna vlada posegla večjo skrb zdravju ljudstva napada kot "socializacija medicine."

Ameriški letalci so v Angliji na podlagi osebnihkušenj odkrili, da takozvana socializirana medicina res deluje tako, kakor trdijo njeni zagovorniki. To se pravi, da je vsak državljani brez ozira na to, ali gre za delavca ali grofa, deležen enake zdravniške postrežbe in oskrbe. In v slučaju operacij, ko je potrebna izurjenost najboljših zdravnikov kirurgov, to tudi nekaj šteje.

Priznanje o izvrstnem delu državne zdravniške postrežbe je dal ameriški polkovnik Joseph Baird, ki je v Londonu dejal:

"V bolnici Radcliffe v Oxfordu so britanski zdravniki kirurgi izvršili izredno delikatne operacije na možganih naših letalcev, ki so se ponesrečili. Te operacije so ducatoma naših mož rešile življenje. Drugi so bili tam ozdravljeni resnih živčnih bolezni. In računalo se nam ni nikdar niti centa.

Krožek št. 3 Prog. Slov.

Redna seja krožka št. 3 Prog. Slov. se vrši v sredo, 6. feb. ob 7.30 uri v Slov. društvenem domu na Recher Ave. Vabi se vse članice, da se gotovo udeležite, posebno pa one, ki imajo ta mesec svoje rojstne dneve. Kot je bilo poročano, se bo na vsaki seji oddalo lep dobiček in serviralo se bo prigrizek.

Vrnitev iz Californije

Mr. in Mrs. Anton Kaferle, ki sta se podala pred nedavnim na kratek obisk v solnčno Californijo, sta se sedaj zopet vrnili na svoj dom v Yukon, Pa. Upamo, da sta se dobro navžila tamokšnje toplote in se razvedrila med znanci in prijatelji.

UČITELJSTVO STAVKA ZA VIŠJE PLAČE

V največjem mestu države New Hampshire, v Manchesterju je na stavki okrog 400 učiteljskih moči v 22 osnovnih in dveh srednjih šolah. Učitelji zahtevajo, da se njih plače zvišajo 17 odstotkov, medtem ko jim je mestna šolska oblast ponudila 10 odstotkov.

Glasovanje za stavko se je vršilo v nedeljo zvečer. V ponedeljek učiteljev ni bilo v šole in pouk je prenehal. Mestni pravnik je vložil na sodnji zahtevo, da se izda sodni ukaz za učitelje, da se vrnejo na svoja mesta.

Premalo petroleja gre v Evropo

WASHINGTON, D. C.—Zvezne oblasti, odnosno notranje tajništvo je pred dobrim tednom dni nujno pozvalo ameriške petrolejske družbe, da povišajo pošiljke petroleja v zapadno Evropo, katere gospodarstvo je ogroženo radi pomanjkanja petrolejskih produktov, ker je radi blokiranega Sueškega prekopa ustavljen dovoz petroleja iz Srednjega vzhoda.

Vladni poziv pa ni rodil nobenih pozitivnih rezultatov. Uradna poročila razodevajo celo vrsto nesoglasij in veliko konfuzijo na vseh straneh.

Gre za nasprotstva med velikimi petrolejskimi družbami z mednarodnimi zvezami in malimi neodvisnimi producenti petroleja. Gre za konflikt med notranjim tajništvom federalne vlade in oblastmi države Texas, kjer se producira največ ameriškega petroleja. Dalje tudi za konflikt med evropskimi in ameriški dobavitelji petroleja.

Problem je tudi v tem, ker vlada sama ne ve točno, kako daleč sme iti postavno v direktivah, koliko petroleja iz ameriških virov naj se pošilja v Evropo, kajti razglašeno ni bilo "nujno stanje," na drugi strani pa se vladni krogi obotavljajo, da bi se poslužili tako drastične akcije.

Vrhu vsega tega je avtoriteta vladnih organov oslabiljena radi tega, ker faktično nimajo na roki točnih podatkov o potrebah Evrope.

Prvotna številka, ki je bila postavljena, je bila 500,000 sodov petroleja na dan za Evropo, medtem ko se je v prvih treh tednih dejansko poslalo v Evropo povprečno le 150,000 sodov petroleja na dan, v enem tednu pa je število padlo na 72,000 sodov na dan.

NEMŠKI PREDSEDNIK PRIDE NA OBISK

Iz Washingtona poročajo, da je predsednik Eisenhower uradno povabil predsednika zapadnonemške republike Theodorja Heussa, da pride dne 6. marca v Washington na obisk.

V zadnje slovo

Članice krožka št. 1 Prog. Slovenk so prošene, da pridejo nocoj ob osmih v železov pogrebni zavod na E. 152 St., da izkažejo zadnjo čast umrli članici Mary Rolih.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by

The American Yugoslav Printing & Publishing Co.

5231 St. Clair Avenue

Cleveland 3, Ohio

HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312

Issued Every Day

Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year — (Za eno leto)	\$10.00
For Six Months — (Za šest mesecev)	6.00
For Three Months — (Za tri mesece)	4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

For One Year — (Za eno leto)	\$12.00
For Six Months — (Za šest mesecev)	7.00
For Three Months — (Za tri mesece)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

KOLIKO ZA ZDRAVJE?

V zveznem kongresu v Washingtonu je pričakovati, da bo nastala precej ostra bitka glede priporočil o zdravniški oskrbi in zdravstvenih predlogih, ki jih je predsednik Eisenhower vključil v svojo proračunsko poslanico.

Pričakuje se, da bo napad prihajal od obeh strani. Konservativni krogi v zveznem kongresu so mišljenja, da je predsednik zahteval za to postavko preveč denarja. Liberalni krogi nasprotno menijo, da program, katerega je predložil, ne gre dovolj daleč.

Prva sta prišla na dan s kritiko Eisenhowerjevega programa senatorica Margaret Chase Smith iz države Maine, in pa senator Lister Hill iz Alabame. Oba sta trdila, da je predsednikov program preskopen. Senatorica Smith je govorila za liberalno krilo republikanske stranke, senator Hill za isto krilo demokratske stranke.

V tej zvezi je značilno, da so stališča v krogih zveznega kongresa o vlogi, katero naj igra vlada na polju zdravniške postrežbe, slej ko prej sekala preko strankarskih črt. Vse do danes so pa bili konservativni krogi v kongresu enako učinkoviti, ko so tolkli po predlogih predsednika Eisenhowerja, ali ko je stavil slična priporočila predsednik Truman. V enem primeru, kakor v drugem so bili konservativci enodušno podpirani s strani American Medical Association.

Proračun, katerega je Eisenhower predložil zveznemu kongresu, vsebuje postavko 607 milijonov dolarjev za realiziranje raznih zdravstvenih priporočil, kar predstavlja povišek v vsoti 106 milijonov dolarjev.

V omenjeni vsoti je vključenih 190 milijonov dolarjev za poslovanje Narodnega zavoda za zdravje in za raziskovalno delo Zvezne službe za javno zdravje; 126 milijonov dolarjev za federalna darila za gradnjo bolnišnic, 97 milijonov dolarjev pa kot darilo zasebnim ustanovam, ki se bavijo z raziskovanjem na polju medicine. Vsekakor skromne vsote za tako bogato deželo kot je Amerika.

Predsednik je tudi vprašal zvezni kongres, da dovoli trošnja federalnih fondov za izboljšanje starih in ustvaritev novih učnih sredstev na ameriških solah, kjer se počuje zdravilstvo.

Lansko leto je federalni kongres odobril federalne fondove za razširjenje raziskovalnih prilik v šolah za zdravilstvo, ničesar pa ni ukrenil glede sredstev za pouk. Eisenhower se je pri svojih priporočilih ravnal po željah ravnateljev šol, katere vzgajajo zdravnike. American Medical Association, stanovska organizacija ameriških zdravnikov, kakor vedno, tem priporočilom še vedno nasprotuje.

Proračunska poslanica predsednika dalje svetuje kongresu, da osvoji program za razširjenje in izboljšanje prostovoljnih načrtov za zdravstveno oskrbo, kar naj bi omogočilo, "da bi manjše zavarovalniške družbe in zveze, ki delajo brez dobička, mogle kombinirati svoje vire in izkušnje."

Senator Hill in senatorica Smith obžalujeta dejstvo, da je predsednik v postavki za začetno pomoč šolam za zdravilstvo smatral tri milijone dolarjev kot nekaj zadostnega. Opozarja se tudi, da povišek, ki ga zahteva za raziskovalne namene, je le navidezen, z ozirom na stalno naraščajoče stroške pri upravi.

Na polju skrbi za ljudsko zdravje velika in bogata Amerika sigurno ne more biti za vzgled nobeni moderni državi.

UREDNIKOVA POŠTA

Domača zabava s plesom

EUCLID, Ohio—Krožek št. 3 Prog. Slovenk priredi domačo zabavo s plesom v nedeljo, 10. februarja v mali dvorani Ameriško jugoslovanskega centra na Recher Ave.

Ker je na Valentinova nedelja, smo pripravile nekaj posebnega in vabimo posebno vse Tinčke in Tince iz Euclidu in širnega Clevelanda ter bližnjega okolice, da pridejo na to zabavo. Članice so pripravile nekaj novega, nekaj kar še ni bilo na veselici. Ker pa nočejo izdati skrivnosti, vam ne morem povedati kaj je to novega — zato je najbolje, da kar sami pridete in vidite ter se prepričajte. Veste, te Progressivne so včasih tudi polne muh in znajo potegniti kakšen trik.

Za ples bo igrala Grabnarjeva godba. Vsem posetnikom je jamčena prvovrstna zabava — torej, na veselo svidenje v nedeljo, 10. februarja v A.J.C. na Recher Ave.

Paula Durjava.

Za Adamičevo ustanovo

EUCLID, Ohio—Za Spominsko ustanovo Louis Adamič so prispevali po pet dolarjev sledeči: John Rotar, Joseph Merssek, in Wiljem Koprivec. Jos. Okar je daroval en dolar. Mr. in Mrs. Jos. Durjava sta dala dva dolarja v spomin dobrega prijatelja Johna Hodnika, ki je umrl v mesecu januarju. Prav lepa hvala zavednim darovalcem, ki se na tako lep način spominjajo našega umrlega pisatelja Louisa Adamiča. Kmalu bo zbranih pet tisoč dolarjev, dosežen bo cilj, katerega si je začetla ustanova. Kdor misli še prispevati, naj izroči blagajniku Johnu Zigmantu, 20713 Recher Ave., Euclid 19, Ohio.

Odbor ustanove

Napredek sovjetske industrije

Sovjetska poročevalska agencija Tass je objavila številke o sovjetski industrijski in poljedelski produkciji za leto 1956. Poročilo navaja, da je produkcija v industriji napredovala za 11 odstotkov v primeri s prejšnjim letom. V težki industriji je napredek znašal 11,4 odstotkov, v industriji konzumnega blaga pa za 9,4 odstotkov.

Investicije kapitala so bile za šest odstotkov nižje, kakor je bilo predvidevano, vendar za 17 odstotkov nad onimi v letu 1955.

Iz poročila je razvidno, da se je najslabše izkazala gradbena industrija. Do postavljenega cilja ji je koncem leta manjkalo tri milijone kvadratnih metrov prostornine.

Produkcija motornih vozil v primeri z ameriško produkcijo je bila majhna. Izdelanih je bilo 98.000 osebnih avtomobilov, oziroma 9 odstotkov manj kot v prejšnjem letu. Proizvodnja tovornih avtomobilov pa se je povečala za devet odstotkov in je znašala 358.000. Avtobusov je Rusija lani proizvedla 9.000, ali 8 odstotkov več kot prejšnje leto.

DEČEK V KURNIKU

Margaretto Halpenny z Irskega je sodišče kaznovalo z desetimi meseci zapora, ker je imela svojega sedemletnega sina več let zaprtega v kurniku. Otrok je zdaj v bolnišnici, zdravniki pa pravijo, da se ne bo mogel normalno razviti, ker se je v nizkem kurniku več let plazil po vseh starih. Tudi njegova govornica ni razumljiva. Pred sodniki se je mati zagovarjala, da je hotela imeti kot vdova svojega otroka vedno pri sebi.

STANDARD IN INDUSTRIJA V ČEŠKOSLOVAŠKI IMATA DVE PLATI

Prvikrat sem videl Prago novembra 1945. Takrat je napravila name globok vtis, ker je bilo to edino mesto v Vzhodni Evropi, v katerem nisi videl hudih posledic vojne. Po Varšavi, Berlinu, Dresdenu in Budimpešti je bilo res videti velemestno. V Pragi se mi je prvikrat po štirih vojnih letih ponudila prilika, da sem šel v kino in gledališče, da sem si ogledal muzeje in videl v njih zgodovino češkoslovaškega naroda. In kot takšna mi je ostala Praga v prijetnem spominu.

Naključje je hotelo, da sem po najstih letih spet prišel v Prago. In spet sem prišel iz Varšave, ki je zdaj precej drugačna, kakor je bila novembra 1945. V Pragi nisem videl sprememb te vrste. Na Hradčanih in na Malostranskih trgih se ni nič spremenilo, tako da sem se kaj lahko znašel. Že po prvem dnevu sem bil spet stari znanec Prage. To pa ne pomeni, da se v enajstih letih v tem mestu ni nič spremenilo. Kakor v drugih mestih je tudi v Pragi mnogo novega. Če bi hotel človek vse te spremembe naštet, bi potreboval celo knjigo, ne pa samo kratek članek. Zato se bom omejil samo na najvažnejše.

Prijatelj, ki sem ga srečal v Pragi, mi je pri tem pomagal. Službeno večkrat potuje v Prago in pravi, da ga vsakokrat presejati v tem mestu čedalje bogatejša izbira blaga, zlasti blaga za široko potrošnjo. To je čutili najbolj zadnji dve leti, ko se je češka industrija usmerila bolj na tako proizvodnjo. Ali pa lahko ljudje kupijo vse te stvari? Odgovoriti na to vprašanje ni lahko. Človek bi potreboval izširne statistične podatke, s katerimi vam postrežem v vsaki drugi deželi, samo če poveste, la ste novinar. V Pragi pa mora biti človek sam statistik, kajti objavljenih podatkov je zelo malo.

Pravijo, da znaša povprečna plača delavca 1100 čeških kron. V primerjavi s cenami to ni mnogo. Če plačaš najemnino in hrano, če si kdaj pa kdaj privoščiš obleko in popiješ nekaj vrčkov pilsenskega piva, ti ne ostane mnogo. S takšno plačo seveda ne boš kupil hladilnika, ne pralnega stroja, še manj pa televizijski aparat. In vendar teh

industrijskih izdelkov nimajo na zalogi, čeprav na Češkoslovaškem ne poznajo potrošniških kreditov. Od kod torej ljudem denar? Človek ne sme zmerom dvomiti o statistiki. Treba je poiskati druge vzroke in zdi se mi, da sem jih delno našel.

V Pragi niso redki primeri, da se pelješ s taksijem, ki ga šofira ženska. Tudi v tramvajih in vlakih vidiš večinoma sprevo. Redki so primeri, da ti v trgovini postreže možki. Isto velja za pošto in druge ustanove. Ta delovna mesta so v glavnem rezervirana za ženske. Zelo sem se začudil, ko so mi pojasnili, da je v tovarni lokomotiv zaposlenih 20% žensk. Pravijo, da odpade na Češkoslovaškem v skupnem številu zaposlenih 40% na ženske. To praktično pomeni, da povprečna plača ne znaša 1100, marveč 2200 čeških kron. Tedaj je seveda račun drugačen, zlasti če gre za družino, ki ima še odraslega sina ali hčerko, tudi oba zaposlena.

Tako velika zaposlenost žensk prinaša še druge koristi. Industrija ne privlači toliko delovne sile z vasi, kakor bi človek pričakoval v tako konjunkturalnem gospodarstvu, kakor je češko. In tudi to prispeva k zboljšanju življenjskega standarda.

Bilo bi smešno trditi, da je to edini način, kako so Čehi zboljšali življenjski standard. Na to so vplivale tudi druge bolj ali manj znane okoliščine. Zgodnja industrializacija dežele, miselnost njenih prebivalcev, veliko število strokovnega kadra itd. Vse to je važno in pomembno. Važno pa je morda tudi tisto, kar je rekel moj spremljevalec — inženir, ki me je spremljal, ko sem si ogledoval tovarno "Sokolovo" v Pragi. Bil sem precej presenečen, ko sem videl, da ima tovarna, ki izdeluje lokomotive, dieselmotorje, kotle in podobne izdelke, jako zastarele orodne stroje. Na moje vprašanje je spremljevalec odgovoril: "Da, stroji so stari. Po vojni smo jih obnavljali zelo malo. Vendar pa je bolje, da imamo stare stroje in stare delavce kakor nove stroje in nove delavce."

In to drži. In tu tudi lahko najdemo enega izmed ključev velikih uspehov industrije ČSR.

—Ljudska Pravica

POLJEDELSTVO BREZ ZEMLJE

Znanstveniki so odkrili skrivnost gojitve cvetja, povrtnine in sadja brez zemlje. Zasluge za odkritje tega novega načina gojenja pripadajo prof. Gerichu, ki mu je uspelo vzgojiti najrazličnejše rastline na betonu ali na mreži; korenine rastlin so pri tem potopljene le v posebno raztopino soli.

Krompir doseže tudi do 20 cm v premeru, ves pridelek pa je mogoče zbrati kar z lopato. Paradžniki, ki so jih vzgojili na ta način, so dosegli velikost pravatega drevesa, visokega 1,5 m, pridelek pa je znašal kar 50 kg na kvadratni meter, torej 500 ton paradžnikov na hektar. Pšenica doseže višino štirih metrov.

Bi kdo dejal, da je to možno v laboratorijih, vendar ne drži. Prebivalci nekega kalifornijskega mesta morejo že zdaj kupovati v vsakem letnem času na trgu povrtnino, ki je zrastle na mrežah, pod katerimi je bila voda z raztopino soli, ali pa na stekleni volni, ki je bila prepojena s isto raztopino. Velike industrijske družbe, kakršni sta Ford in General Motors, ki se sicer ne zanimajo za biološke probleme, so že vložile milijone dolarjev za poskuse na tem področju. To je očiten dokaz, da je ta način za gojitev rastlin morebiti temelj za prihodnost človeštva.

Prav enake uspehe pa je s to novo metodo mogoče doseči tudi

v malem, se pravi na balkonu ali na oknu vsakega stanovanja. Vsakdo lahko v svoji hiši praktično preizkusi to "popolnoma preprosto" akviculture (gojenje rastlin v vodi). Za to zadoščajte primerne posode iz najrazličnejših snovi, celo stare konzervne škatle.

Kdor bi želel vse to preizkusiti, lahko vzame kakršno koli posodo, čim večjo, tem bolje. Nad posodo je treba postaviti kovinsko mrežo z dovolj širokimi okencem in nekoliko čete ali mah, ki ju je treba prej sterilizirati v vreli vodi. Mreža se zatem potopi v raztopino in poseje s semenom rastline. Ko začne seme kčiti, jo treba hkrati toliko dvigniti, da ostane v tekočini le korenina.

Se lažji način je akviculture bi bila gojitev na pesku, ki je prepojen z raztopino potrebnih soli. Pesek bi moral biti precej debel, najboljši rezultate pa bi dosegli na prod. Namakanje z raztopino bi bilo mogoče zagotoviti na ta način, da bi med posodo s peskom ali drobnim prodom in posebnim rezervoarjem z raztopino soli postavili razpredeno debelejšo vrstico, ki jo je treba pred tem prekuhati. Vsakih 24 ur bi tekočina, ki bi po tej vrstici nenehoma kapljala v posodo s peskom in rastlinami, pretočila nazaj v rezervoar.

Zdaj pa formula za pripravljanje raztopine! Za en liter raztopine: 0,71 grama kalcijevega

nitrata, 0,57 gramov kalijevega nitrata, 0,28 grama magnezijevega sulfata, 0,14 grama diamonijevega fosfata, 0,11 gramov železnega perklorida, 0,0028 gramov kalijevega jodida, 0,00056 g borove kisline, 0,00056 g cinkovega sulfata, in 0,00056 g mangrovega sulfata.

Temu je treba dodati še nekaj kapljic nevtraliziranega nikotina, ki uničuje škodljive žuželke. Tekočino je treba ogreti do 18 stopinj Celzija, kar se najlažje doseže na ta način, da potopimo vanjo prižgano 15-svečno žarnico. Na takšen pesku je že mogoče pridelovati čebulo, jagode, papriko in stročnice. Z nekoliko močnejšo koncentracijo soli je mogoče gojiti kumare, dinje in paradiznike. Na šoti ali mahu gojijo na podoben način tudi cvetje, le da je treba v tem primeru raztopino razredčiti, temperatura pa ne sme biti nikoli višja od 18 stopinj Celzija.

Golobi ne najdejo več nazaj

Okoli 8000 golobov je zletelo z britanskimi otokovi v Rokavskem prelivu, nekajkrat zakrožilo v višini in izginilo proti cilju. Tam pa so gojitelji golobov zaman čakali na svoje pismo. Navsezadnje je priletelo do cilja samo kakih 100 golobov, vsi drugi pa so se izgubili.

Podobni dogodki se vrstijo povsod po svetu. Vse kaže, da večina golobov pismo. Izgubijo svoj skrivnostni čut za orientacijo. Gojitelji pripovedujejo o velikih izgubah, ki si jih ne znajo razložiti.

Društvo gojiteljev golobov pismo iz Phoenixa v severno-ameriški državi Arizona je moralo odpovedati vse prireditve, ker je zadnje čase izgubilo preveč golobov. Pred kratkim je vendarle vzel 56 pičev, pa se nobeden ni vrnil domov. Članom kluba v Tucsonu se je primerilo nekaj podobnega. S 109 "izkušnimi" golobi pismo. Izgubili so se odpravili v 200 km oddaljeno mesto in jih tam izpuštili. Upali so, da bo vsaj 95 odstotkov krilatih pismo. Priletelo na cilj, rezultat pa je bil povsem drugačen, zakaj le pet golobov je našlo pot do doma.

Neko newyorško društvo je izpuštilo na preizkusno potovanje kakih 1000 golobov, vrnilo pa se jih je komaj 100. Neki drug klub je izpuštil 230 golobov, na cilj pa jih je prišlo samo 9. V New Jerseyju je od 200 golobov prišlo na cilj samo pet najstarejših pismo. Podobne izgube so utrpeli tudi golobarji v drugih severno-ameriških državah, zakaj le nekaj področij je takih, da na njih golobje prenašajo pošto brez zamud in izgub.

Tudi v evropskih deželah se golobarji pritožujejo že ves čas po drugi svetovni vojni, zlasti pa zadnja leta. Ob podpori znanstvenikov skušajo golobarji razjasniti to skrivnost. Nekateri gojitelji golobov v Zurichu pripisujejo te izgube roparskim pticam, daljnovidom z visoko napetostjo, televizijskim antenam in slabemu vremenu, mnogi drugi pa iščejo vzroke drugje. V okolici ameriškega Phoenixa dolžijo rakete, ki jih izstreljujejo na poskusni postaji White Sands. Zadnje čase trdi čedalje več gojiteljev golobov, da povzročajo izgube v vrstah krilatih pismo. Ni radioaktivni stranski produkti pri poskusih z vodkovimi bombami, pa tudi radarski žarki in televizijski valovi. Ameriški gojitelji golobov pravijo, da so njihovi znanstveniki z mrežo raziskovalnih postaj in z novimi poskusi na njih spremenili in zmedli vse dosedanje ustaljene zračne in zvočne tokove, zato se golobi ne znajdejo več.

"Oglašajte v Enakopravnosti"

ŠKRAT

VELIKA ŽELJA

Teta: "Strašno rasteš, Jožek. Kmalu boš večji kot tvoj oče!"

Jožek: "Joj, da bi se to res kmalu zgodilo! Potem bo moral očka vse stare hlače ponositi za menoj."

—Miha, kako pa da orješ, saj bi v tem času moral biti v službi?!

—Že, že, ampak imam bolniški dopust.

—Tako, tako. Gnoj kidate, zdravnik vam je pa posteljo predpisal!

—Oh, tovariš kontrolor, ves čas do zdaj sem ležal in prav zdaj, ko sem se hotel preizkusiti, če sem že dober, ste pa vi prišli!

—Dober dan! Kje pa imate bolnika?

—V gmajni drva napravlja.

—France, ali si ti Nemeec po rodu?

—Nikar me ne žali! Zakaj pa tako neumno sprašuješ?

—Ker si mi že trikrat obljubil, da mi boš vrnil jurja, ki sem ti ga lani posodil, ne vrneš ga pa ne!

MOJ FANT MORA BITI PODJETEN!

(Majhna motoristovska tragi-komedija v treh oglaših in treh pismih)

1. OGLAS:

Mlad, soliden mladenič z lastnim motorjem, pri vožnji previden, pozna vse cestno-prometne predpise in se jih drži, ne prehitva brez potrebe in vozi skozi ovinke počasneje—išče družico za življenje.—Ponudbe pod: "Dolgo življenje..."

1. PISMO:

Dragi Janez! Uvidela sem, da najina sreča, ki se je tako mnogo obetajoče začela s Tvojim oglasom, ni bila prava sreča. Ti si zame preveč počasen, pretirano previden, med vožnjo brez pravega temperamenta, ker puščaš, da te vsak drug prehiti... Moj fant pa mora biti podjeten, temperamenten, nekoliko divji —pa čeprav na račun tistih neumnih cestno-prometnih predpisov...

—Tvoja bivša Anastazija

2. OGLAS:

Dekle, čedne zunanosti, išče partnerja za izlete in življenje. Predpogoj: lasten motor in dovolj podjetnosti... Ponudbe pod "Temperamenten vozač!"

2. PISMO:

Cenjena tovarišica—ta, ki ga iščete, sem jaz! Imam popolnoma nov motor—pravkar kupljen na obroke. Vozim z njim kot blisk, čeprav še nimam vozniškega izpita. Na cesti pred menoj vse frči. Če me vidite na ovinku, se Vam kri zledeni v žilah in cestno-prometni predpisi so zame kozje molitvice. Za prihodnjo nedeljo predlagam majhen skok na Bled!

—Vaš Pepe Gonja

3. OGLAS:

Obveščamo vse znanee in sorodnike, da sta se poročila:

—Pepe Gonja, motorist, in Anastazija Gonja, roj. Nespamet.

3. PISMO:

Dragi Janez! Pišem Ti kot ožaloščena vdova—moj Pepe se je ponesrečil z motorjem teden dni po poroki. Če še čutiš do mene kaj tiste ljubezni, za katero si mi vedno zatrjeval, da je ne bo nikoli konec, vrni se... Pod pogojem, da svoj motor prodaš, ker moram plačati še obroke za Pepetov motor.

—Tvoja še vedno ljubeča Teta Anastazija

Farovška kuharica

ČESKO SPISAL:

J. Š. BAAR

POSLOVENIL:

FRAN ALBRECHT

(nadaljevanje)

To je bil pravi rožni gaj, sto, da, več nego sto rož v velikem polkrogu, v čigar sredi se je dvigala altana, pravzaprav samo njeno leseno ogrodje, ki sta ga držala dva bogata stebila ovijajočih se rož: bele in rdeče. Sem k sebi je nanosil svoje ljubljene — rože — iz celega vrta. Gledal je nanje skozi okno altane in jih opazoval. Zdelo se mu je nekoč, da so same prostovoljno pribežale sem k njemu kakor ovčice k svojemu pastirju, kakor deca k svoji pestunji. Ljubil jih je. Vsak dan je hodil v tem polkrogu od ene do druge. Kakor zdravnik je s skrbnim očesom gledal na vsako. Lomil je na šipkovih steblih divje poganjke, jim dejal "tatički" — kradi so njegovim ljubljencem sok — mečkal gosenice in otiral ž njih zelene mušice. Vsak skrbni listič je pazljivo odvil, naravnal in pod njimi mešiček zapredel v belo pajčevino brezsrčno pokončal. Sam jim je korenine okopaval, nastiljal jim gnoj. Na zimo jih je lastnoročno polagal k spanju, jih na pomlad odkrival, dvigal in prevezaval h kolom.

"Neguješ jih kakor otroke," mu je očitala mati. A on ni odgovarjal. Za rože je vse prenesel. Edino mati ga je krotila v njegovi vrtnarski strasti. Ona edina mu je — liki ptico iz gnezda — prepodila iz glave silno željo, da bi si postavil cvetličnjak, da bi tudi tropične rastline — zlasti palme in orhideje lahko gojil. — Ne, ne postavi ga! Že se je sprijaznil s tem. Vse ima, kar pri nas raste, na prostem pa se dajo rastline v slamo povite obvarovati tudi v najhujši zimi. Bil je zadovoljen — ničesar novega ni vedel, ničesar važnega mu ni manjkalo, le da je hirajoča stebila privezoval in stare skrbno vzdrževal.

"A — župnišče v Dubcu! To je cel botaničen vrt," so govorili poznavalci, prihajajoč sem od daleč.

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

BUSINESS OPPORTUNITY

LIQUOR STORE — A new North Towne Shopping Center. Priced to sell by owner. Licenses limited.

John Sarna, 702 King St.
Rockford, Ill.

FEMALE HELP WANTED

HOUSEKEEPER — Assist with 2 children, in Western Suburb. Own room, TV, D.P. welcome. Must speak English. References.

BEImont 5-6751
or COlumbus 1-2750

WAITRESSES

Full time or part time.

Jim Dandy Drive In
8427 Cermak Road
North Riverside, Ill.
Riverside 7-6504
Phone Mr. Harris

TYPIST

EXPERIENCED

Preferably with Dictaphone Experience.

Will train good typist without it. Modern air-conditioned office. Pleasant working conditions.

Salary open! — Apply

CENTRAL SOLVENTS & CHEMICALS COMPANY
2540 W. FLOURNOY ST.
SEeley 3-0505

"No — a on? Vaški župnik — ali si videl? — Botaniko ima v mezinju!"

"Kdo bi kaj takega domneval! o njem!" so se čudili vsevpred —

"Naš gospod župnik — taka dobričina na videz" — je pravil gospod učitelj — "skromen, tih — a kako naobražen. Tu po vasi je pridržala kočija. Pripeljal se je k njemu gospod knez s kneginjo. Slišala sta o njegovem vrtu."

"Oh! tout le paradis defile ici sous nos yeux!" je zaklicala kneginja vznemirjena na pragu vrta.

"Merci bien, Altasse!" — ji je rekel mirno gospod župnik. Ta zlahkita gospoda še pojmili ni mogla, da takšen župnik na vasi govori francosko in še perfektno povrh! "Bolje nego knez sam — s kneginjo vred!"

Župnik Plachy je rad sprejel vsak obisk in je z naslado razkazoval svoje zaklade, a slišati ni bilo, da bi komu podaril vsaj eno cvetko. Mnogo preveč jih je vse ljubil, da bi se mogel od njih ločiti. Kar bolešno je ljubil njih vonje in njih barve. Bil je skop v tem pogledu. Hodil je od ene cvetlice do druge, z blaženim smehljajem na polodprtih ustnicah, z velikim, čistim razkošjem v očesu se strastno in željno oziral na vsako, če pa je bila katera posebno krasna, se ni mogel vzdržati, da bi se je ne dotaknil. Nalanko je iztegnil svojo belo roko, prijel jo s trepetajočimi prsti za steblo in je upognjeni, polni cvet malce dvignil, ga okrenil k sebi in ga zopet pozorno spustil doli. Gnusilo se mu je, če je videl cvetko — a kaj šele rožo — v gumbnici, v laseh, če jo je kdo brezbrizno vrtel v roki in jo oduhaval.

"Cvetje spada na eno samo mesto" — je govoril resno — "in to je altar." Tukaj v resnici ni štedil. V soboto popoldne se je takoj po obedu napotil z altane s škarjami v roki. Ko je postal tam na pragu in se zagledal preko vrta, se mu je zazdelo, da vsi ti cvetovi željno stezajo vratove, gledajo na ostre škarje in kličejo:

"Mene, mene vzemi." — in šel je smelo med nje, strignel in nosil cela naročja cvetja na altano. "Kot svetnice-mučenice za Krista dajet svoj življenje," si je mislil pri sebi — če pa katera ni odstrigel, jo je takoj potolažil: "le po vrsti, krasotičke, vse vas doleti, le počakaj — ti si še premalo razvita — čez teden dni — nemara čez teden dni!"

In je šel in celo popoldne pletel na altani šestero velikih kitic za tri altarje svoje cerkve.

"K svetemu opravilu grem," si je dejal, ko jih je nesel v hram božji in stavil v porcelanaste vaze, kakor bi jih oblačil v bela oblačila alolitov. Tako je dajal svojemu Bogu žrtve — vse svoje cvetlice po vrsti — kot so se mu razvijale od pomladi do zime — gledal nanje in se tešil ž njimi ne samo doma, marveč tudi v cerkvi. Neprestano jih je imel krog sebe in one so postale zanj vse na svetu. Česar je zaman iskal pri ljudeh, v svetu, to je našel pri svojih vrtnih cvetlicah. Vrt mu je postal najmilejši kraj. Učilnica, refektorij, zabavališče. Vsak dan mu je prinašal nova presečenja. Vzdrževal ga je venomer v prijetni napetosti in razburjenju. Vsakega jutra se je radoval nad novimi cveti in se žalostil nad smrtjo starih. Tu se je najrajši učil in bral. Na altani mu je ležala cela grmada časopisov, ki so mu dohajali. Če so ga jele boleti oči od črnih črk, se je zagledal skozi okno

na zeleni vrt. Če je pri čitanju med množico plev našel zdravo zrnje nove misli, je odhajal z altane, da bi se pošetal ž njo, da bi jo prebavil in shranil v varen kot svoje nežne duše.

Tudi po zimi ga je tešil ta vrt. Misli je nanj doma ob dolgih zimskih večerih, ko je z žago za deščice izrezljal ščitke in z barvo slikal nanj češke in latinske nazive cvetlic in grmičevja. Čez dan je hodil vanj krmit ptice ter pregledoval in si polglasno čital napise, z žico h kolom privezane ali pa na zid pribite, ki so bili zdaj tod nezakriti, očesu pristopni. Bilo mu je, kot bi hodil po grobišču in prebiral ščitke po križih. Ustavil se je pogosto in prečital "Maréchal Niel," besedi, napisani na leseni tablici, povprek pribiti na visoki kol. Takoj se je pred njim pojavila ta krasna, rumena roža s svojim opojnim vonjem v podolgovatih cvetih. Pogled mu je šel nižje — "da tu leži, tu se odpočiva," je pomislil in gledal na upognjeni sopek, ji je z najvišjo točko svojega loka kukal iznad snega — "ali vstane, vstane!" si je šepetal in željno čakal, da se ves ta njegov vrt prebudi in vstane od mrtvih.

Koliko takšnih krasnih ur je tu prebil, koliko meditacij premislil in čistih radosti vžil! Ta vrt je napravil iz njega malone dovršenega lirčnega pesnika, v misli zatopljenega.

Dolgo vrsto let je živel tako. Danes je to prešel: petnajst, šestnajst let, je že tega, kar se je obdal z zidom, nasitil se svečta in si rekel ponosno "odi profanum." Srečen je bil za tem zidom, kakor v zavetju do danes — danes!

Župnik se je ustavil in se zagledal v eno izmed pritličnih oken. Gledal je skozi omrežje, skozi dvojno okno in zagledal tisti žalostni obraz tam notri v materini sobici.

Tam za tem oknom leži njegova mati v vročici. Razpokana usta ima odprta in on je slišal njeno ostro kratko dihanje.

"V teh letih — pri tako silnem vnetju pljuč — je mogoče, da lahko — da nemara umre!" — mu je dejal zdravnik.

"Umre!" — mu je tičalo kakor trn v možganih in ga zbadało — in duhovnik je spet odkorakal. Roke je imel na hrbtu prekrižane in v eni je držal poslednjo številko "Univerza" še v postnem zavrtku. Na ograji je stal petelin in besno klical na dvorišče: "vse za menoj!" Na rožah so bujno poganjali "tatički" najmanj že eno ped dolgi. Tega vsega župnik zdaj ni videl ne slišal. Le svojo mater je videl, kako se ji pod brado na golih prsih naglo dviga in pada mokri obladek, kako s polodprtimi ustmi hlata po zraku, kako se s koščeno roko grabi za prsa in

si s slabotnim glasom, kakor če ptiček čivka, pravi: "bode, bode — grozno bode."

Tega obraza ni mogel prenašati. Moral je ven iz te izbe, ven na vrt. Tu zunaj je pršal topel, majski dež. Španski bezeg je močno dišal po vsem vrtu, tulipani in narcise so se letos zapoznele in so se razcvetele, sadno drevje je bilo obsipano z belim cvetjem — in na vsakem se je tresla kapljica vode kakor solza sočutja.

"Zdaj — zdaj mora umreti," je zajčal Peter — "zdaj ko tu vse cvete in se razvija" — smrt matere tu sredi vrta zdaj v maju se ga je dojmila še enkrat bolj grozno — obrnil se je in zbežal z vrta. Podal se je nazaj v župnišče.

DRUGO POGLAVJE

Sem v Dubsko faro je našla pot smrti. Hodila je nekaj dni okoli, dokler ni neke noči naglo kot škrtat preskočila vrtno ograjo in prodrla skozi zeleno grmovje, drevje in cvetje v srečno in zadovoljno župnišče.

In tu je liki rabelj dovršila na stari materi župnikovi svoje grozno opravilo. — Zjutraj po avemariji je zaplakal v stolpu mrtvaški zvonček. Spremljal je smrt, ki je odhajala iz župnišča nazaj v svet. V sobi gospe matere je bilo okno še odprto, skozi katero je odšla. Pod tem oknom je stala škrinja z dvignjenim pokrovom. — Iz nje so vzeli culico, o kateri je stara majka čisto dejala:

"Kadar umrem, mi dajte vse, kar je v tej beli rutici, s sabo v grob."

Že je imela vse to na sebi, oblečena je že ležala na slamnjaci, zleknjena, s prekrižanimi rokami, zvezanimi z rožnim vencem.

Skozi odprto okno je pogledal z vrta od časa do časa nanjo gospod župnik, tiho, ljubeče, kakor gledajo na speče dete. In spet je jel pohajati po vrtu in striči cvetlice.

"Nič več ne bom klical: mami, pridite brž! Lilije se že razcvetajo! — mami — ne prihi!"

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

19461 SO. LAKE SHORE BLVD.

Pokličite:

IVanhoe 1-9382

TISKOVINE

IZDELANE V TISKARNI

Enakopravnosti

SO LIČNE IN V NAJNOVEJŠEM TISKU

— Cene so zmerne — naročila hitro zgotovljena —

Se priporočamo društvom,

trgovcem, obrtnikom in posameznikom

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE.

ga odbora Progresivnih Slovenk Amerike v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Rd.

Domača zabava v Slovenskem domu, 6818 Denison Ave.

AVGUSTA

4. avgusta, nedelja — Piknik zbor Slovan na Lampetovi farmi.

NOVEMBRA

17. novembra, nedelja — Opereta zbor Jadran v S.D.D., Waterloo Rd.

5. maja, nedelja — 10. letnica zbor Triglav v Sachsenheim dvorani, 7001 Denison Ave.

24. novembra, nedelja — Jesenski koncert zbor Slovan v A.J.C., Recher Ave.

the **MAY** company

Mi dejamo in izmenjavamo Eagle znamke

HRANITE! HRANITE!

HRANITE!

V SREDO

ob 10. zj.

začetek

MILIJON

DOLARSKE

RAZPRODAJE

• NAJNIŽJE CENE SEZONE

• STOTINE ČISTO NOVIH NAKUPOV

• SEZONSKE IN IZVEN SEZONSKE CENE

• IZVRSTNI NAKUPI NA VSEH 8 NADSTROPJIH VKLJUČIVŠI V KLETI

• PREDMETI IZ NAŠIH LASTNIH ZALOG ZNANIH IZDELKOV